

Η παρομοίωση.

Στη γλώσσα μας υπάρχουν διάφορες εκφράσεις ή σχήματα λόγου τα οποία μας βοηθούν να κάνουμε το λόγο μας πιο όμορφο και πιο κατανοητό. Μέχρι τώρα ξέρουμε τη μεταφορά. Τώρα θα γνωρίσουμε ένα άλλο σχήμα λόγου, την παρομοίωση. Την παρομοίωση τη χρησιμοποιούμε για να δείξουμε ότι αυτό για το οποίο μιλάμε, έχει κάποια ιδιότητα ή κάνει κάτι τόσο καλά, όσο και αυτό που είναι κορυφαίο σ' αυτό. Π.χ. Ο Γιάννης κολυμπάει σαν ψάρι. (χρησιμοποιούμε το ψάρι γιατί αυτό είναι ο καλύτερος κολυμβητής που υπάρχει), ο Νίκος βλέπει σαν αετός. (ο αετός φημίζεται για την πολύ καλή όρασή του). Στην παρομοίωση χρησιμοποιούμε τη λέξη σαν για να συνδέσουμε και να παρομοιάσουμε.

Χρειάζεται όμως λίγη προσοχή, γιατί η λέξη σαν χρησιμοποιείται μερικές φορές με την έννοια της λέξεως όταν. Αυτό γίνεται όταν θέλουμε να δείξουμε χρόνο. Π.χ. Πήγαινε στο σχολείο και σαν έρθεις βλέπουμε τι θα γίνει.

ΑΣΚΗΣΗ:

Να κάνεις αντιστοίχιση στις λέξεις των παρακάτω στηλών ώστε να γίνεται παρομοίωση, όπως στο παράδειγμα.

σκληρό	σαν τον άνεμο
απαλό	σαν το παγάκι
γρήγορο	σαν το γάλα
λαμπερό	σαν την πέτρα
κρύο	σαν το μαχαίρι
χοντρό	σαν τον ήλιο
ψηλό	σαν κλωστήσα
κοφτερό	σαν το βελούδο
λεπτό	σαν το κυπαρίσσι
άσπρο	σαν το γουρούνι
επικίνδυνο	σαν την αλεπού
ατρόμητος	σαν την παπαρούνα
γλυκό	σαν το άγαλμα
πονηρός	σαν το λιοντάρι
ακίνητος	σαν το μέλι
κόκκινο	σαν το φίδι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να διαβάσεις προσεκτικά τις παρακάτω προτάσεις, να προσέξεις τη σημασία που έχει η λέξη **σαν** και να υπογραμμίσεις αυτές που μας δείχνουν παρομοίωση.

Σαν έρθεις με το καλό θα το γιορτάσουμε.

Κοιμόταν σαν πουλάκι.

Χάρηκε πολύ σαν έμαθε τα νέα.

Σαν πας στο χωριό να δώσεις χαιρετίσματα σε όλους.

Το αυτοκίνητο ήταν σαν καινούριο μετά το πλύσιμο.

Ήταν τόσο καλοφτιαγμένο που έμοιαζε σαν αληθινό.

Όλοι έφυγαν σαν άρχισε να νυχτώνει.

Μόλις το έμαθε έκανε σαν τρελός.

Τα σταφύλια ήταν γλυκά σα μέλι.

2. Να διαβάσεις προσεκτικά τις παρακάτω προτάσεις, να προσέξεις τη σημασία που έχει η λέξη **σαν** και να υπογραμμίσεις το μέρος καθεμιάς απ' αυτές, που μας δείχνει παρομοίωση.

Όλοι στάθηκαν ακίνητοι σαν αγάλματα και τον κοιτούσαν σαν μπήκε μέσα.

Σαν άκουσε την είδηση, άσπρισε σαν το πανί.

Σαν έρθει η ώρα, θα δεις που θα σταθώ ακλόνητος σαν βράχος.

Σαν έδωσε το σύνθημα ο Κολοκοτρώνης, οι τσολιάδες όρμησαν ατρόμητοι σαν λιοντάρια, στ' ασκέρι του Δράμαλη.

Σαν άρχισε ο πόλεμος στην Αλβανία, οι Ιταλοί άρχισαν να τρέχουν σαν λαγοί, για να γλιτώσουν από τις ξιφολόγχες των Ελλήνων στρατιωτών.

Οι Έλληνες πολεμούσαν πάντα σαν ήρωες, σαν τους καλούσαν να υπερασπιστούν την πατρίδα, τα χώματα και τις οικογένειές τους.

ΑΣΚΗΣΗ:

Να βάλεις δίπλα από κάθε πρόταση (μάσα στην παρένθεση) ένα **K** ή ένα **M** ή ένα **Π** ανάλογα με το αν η πρόταση είναι κυριολεξία, μεταφορά ή παρομοίωση.

Ο Νίκος τρέχει στο γήπεδο.	()
Αυτός είδε πολλές πίκρες.	()
Ήταν πονηρός σαν αλεπού.	()
Έλαμπε από τη χαρά του.	()
Τον αγαπώ σαν αδερφό .	()
Θα φάω το φαγητό μου.	()
Είπε το μάθημα νεράκι.	()
Το μυαλό του είναι κοφτερό σαν ξυράφι.	()
Έχει κοφτερό μυαλό.	()
Έφαγα τον κόσμο να σε βρω.	()
Κολυμπάει σαν ψάρι.	()
Άναψα ένα κερί.	()
Άναψα από το θυμό μου.	()
Αυτός τρέχει σα λαγός.	()
Αυτή κελαηδά σαν πουλί	()
Φάγανε τρία γκολ.	()
Ράγισε το ποτήρι.	()
Ράγισε η καρδιά μου.	()
Είναι ψηλός σαν κυπαρίσσι.	()

Συνώνυμες – ταυτόσημες λέξεις.

Συνώνυμες λέγονται οι λέξεις που ενώ ακούγονται και γράφονται εντελώς διαφορετικά, έχουν **σχεδόν** την ίδια σημασία.

Π.χ. καρέκλα – κάθισμα, κουβέρτα – σκέπασμα, κ.λ.π..

Λέμε σχεδόν ίδια σημασία, γιατί ενώ όταν λέμε καρέκλα εννοούμε κάθισμα, ενώ όταν λέμε κάθισμα δεν εννοούμε απαραίτητα καρέκλα (μπορεί να εννοούμε πολυθρόνα, καναπέ, κ.λ.π.). Ενώ όταν λέμε κουβέρτα εννοούμε σκέπασμα, όταν λέμε σκέπασμα δεν εννοούμε μόνο κουβέρτα (μπορεί να εννοούμε σεντόνι, πάπλωμα, κ.λ.π.). Υπάρχουν δηλαδή και άλλες λέξεις που μπορεί να εκφράσουν την ίδια σημασία.

Ταυτόσημες λέγονται οι λέξεις που ενώ ακούγονται και γράφονται εντελώς διαφορετικά, έχουν **ακριβώς** την ίδια σημασία. Π.χ. κόκορας – πετεινός, λευκό – άσπρο.

Εδώ η σημασία είναι ακριβώς ίδια. Κάθε πετεινός είναι μόνο κόκορας και κάθε κόκορας είναι μόνο πετεινός. Το λευκό είναι μόνο άσπρο και το άσπρο είναι μόνο λευκό.

Αυτή είναι και η διαφορά ανάμεσα στις συνώνυμες και τις ταυτόσημες λέξεις. Οι συνώνυμες σημαίνουν περίπου το ίδιο, ενώ οι ταυτόσημες ακριβώς το ίδιο

ΑΣΚΗΣΗ:

Να γράψεις δίπλα από τις παρακάτω λέξεις από μία ή περισσότερες συνώνυμες λέξεις και μία ταυτόσημη που υπάρχει.

Συνώνυμες	Ταυτόσημες
κοιτάζω: _____	οφθαλμός: _____
συζητώ: _____	σελήνη: _____
πλοίο: _____	οίνος _____
χρήματα: _____	άρτος: _____
σπίτι: _____	μητέρα: _____
μπογιατίζω: _____	όρνιθα: _____
νύχτα: _____	πυρά: _____
αμάξι: _____	γίδα: _____
πόλη: _____	φαντάρος: _____
σκεπή: _____	πατέρας: _____

Η συντομογραφία.

Η συντομογραφία, είναι, όπως το λέει και η λέξη, η σύντομη γραφή μιας λέξης. Ουσιαστικά είναι η ίδια η λέξη «κομμένη», δηλαδή της έχουν αφαιρεθεί τα περισσότερα γράμματα και χρησιμοποιούνται μόνο ένα(το πρώτο) ή μερικά γράμματα ακόμη.

Οι πιο συντομογραφίες που συναντάμε ή χρησιμοποιούμε συχνότερα είναι οι παρακάτω:

Λέξη	συντομογραφία	Λέξη	συντομογραφία
Γραμμάρια	γρ. ή γραμ.	πριν το μεσημέρι	π.μ.
Δηλαδή	δηλ.	μετά το μεσημέρι	μ.μ.
Εκατοστό	εκ.	προ Χριστού	π.Χ.
Μέτρο	μ.	μετά Χριστόν	μ.Χ.
Χιλιόμετρο	χμ.	κιλό ή κιλά	κ.
Κύριος ή κυρία	Κος ή Κα	παραδείγματος χάρη	π.χ.
Δραχμές	δρχ.	και τα λοιπά	κ.τ.λ. ή κ.λ.π.

Συντομογραφίες δεν υπάρχουν μόνο στις απλές λέξεις, αλλά και σε κάποιους τίτλους, καθώς και σε κάποια κύρια ονόματα, αλλά και σε πολλές υπηρεσίες. Μερικά παραδείγματα τέτοιων συντομογραφιών είναι τα παρακάτω:

<u>Όνομα</u>	<u>Συντομογραφία</u>
Κωνσταντίνος	Κων/νος
Αριστοτέλης	Αρισ/λης
Θεσσαλονίκη	Θεσ/νίκη
Αλεξανδρούπολη	Αλεξ/πολη
Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού	Δ.Ε.Η.
Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος	Ο.Τ.Ε.
Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Ι.Κ.Α.
Οργανισμός Ασφάλισης αγροτών	Ο.Γ.Α.
Ταμείο Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Ελλάδος	Τ.Ε.Β.Ε
Ελληνικά Ταχυδρομεία	ΕΛ.ΤΑ.

Οι συντομογραφίες χρησιμοποιούνται στο γραπτό λόγο κυρίως στις μεγάλες λέξεις, τίτλους ή ονόματα, για να κάνουν το λόγο αυτό πιο σύντομο και πιο ξεκούραστο, γι αυτόν που τον γράφει. Στις απλές λέξεις χρησιμοποιούνται δίπλα από τις κύριες λέξεις κυρίως σαν επεξήγηση των λέξεων αυτών.

ΑΣΚΗΣΗ:

Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τις κατάλληλες συντομογραφίες.

1. Το κατάστημα θα είναι ανοιχτό από τις 8.30 ως τις 5.00 .
2. Τα μήλα που αγόρασες ζυγίζουν 2 και 250 .
3. Να λύσετε τα προβλήματα που βρίσκονται στη 67 του βιβλίου
4. Η Μαρία μένει δίπλα από τον Αντρέα.
5. Ο λογαριασμός του ηλεκτρικού που μας ήρθε έγραφε να πληρώσουμε 4.568
6. Το σπίτι του Νίκου έχει μήκος 8 και 45 και πλάτος 7 και 36
7. Η απόσταση από το Βόλο ως τη Λάρισα είναι περίπου 60
8. Η κάρτα του Δημήτρη έγραφε: "Δημήτρης Ιωάννου, Δικηγόρος. 23867.
9. Οι πόλεμοι των Ελλήνων ενάντια στους Πέρσες έγιναν τον 5^ο αιώνα
10. Ο λογαριασμός του τηλεφώνου στέλνεται από τον ενώ ο
λογαριασμός του ηλεκτρικού ρεύματος στέλνεται από τη .
11. Η μητέρα μου, αγόρασε σήμερα 3 και 200 πορτοκάλια και πλήρωσε
520 στο μανάβη.
12. Το σπίτι μου απέχει από το σχολείο περίπου 300 , ενώ από το Βόλο
απέχει 50 περίπου.
13. Ο πατέρας μου μάζεψε φέτος 23.500 μήλα, και 7.200 αχλάδια. Τα
πούλησε και πήρε συνολικά 5.500.000
14. Το μάθημα στο σχολείο ξεκινά κάθε μέρα στις 8.30 και τελειώνει στις
12.50 ή στις 13.45 .
15. Ένας μαραθωνοδρόμος τρέχει απόσταση περίπου 42 όταν αγωνίζεται,
ενώ ένας αθλητής των δρόμων μεγάλης ταχύτητας τρέχει απόσταση 100 ή 200 ή
το πολύ 400